

بخش راجع بزنان

بقلم آقای شوقی

سیر اجتماعی زنان ایران

پس از برداشتن چادر

برای ایجاد نهضت و جنبش فکری و اجتماعی در جامعه زنان در تاریخ ۱۷ دیماه ۱۳۱۴ مقرر شد چادر سیاه که مانع راه ترقی و رشد زنان است از میان برداشته شود از آن تاریخ تا امروز در میان این جماعت تحولات و تطوراتی حاصل شده که از نظر ضبط در تاریخ و بدست آوردن معیار سیر اجتماعی آنان اشاره بنکات حساس آن سودمند می باشد.

بدواً باید گفت برای تکامل جامعه و برپا ساختن نهضت کامل فکری و نامین اساسی ارتقا يك اجتماع شش یا هفت سال زمانی است بسیار محدود و ناچیز و غیر قابل اهمیت. شش سال برای آشنا ساختن زنان بحقوق اجتماعی خویش آنهم در يك کشور وسیع آنهم در میان يك مردمی که اکثر آنان را بیسوادان تشکیل میدهند مدت ناقابل و بسیار کوتاهی است خاصه اینکه مجریان امر قدمهای نخستین را با مطالعه عمیق و درایت کامل و حوصله مقتضی و خلوص نیت برداشته و احساسات را بر عقل چیره ساخته و قواعد و اساس تکامل و نشو و ارتقا را در نظر نگرفته و عاقلانه اجرای امر نکردند. • با این حال در ظرف همین شش یا هفت سال جامعه زنان رو بجانب مقصود مراحلی را پیموده و طرقی را طی کرده است. از اواخر سال ۱۳۱۶ که دروازه تحصیل تعلیمات عالی و در ب دانشگاه برای بانوان و دوشیزگان باز گردید و میدان و مجال ابراز لیاقت در کار های اجتماعی جهت آنان بیمناع و رادع شد توانستند تا اندازه ای از این حق حاصل

شده استفاده کرده کم و بیش ابراز لیاقتی نمایند. اگر حادثه جنگ پیش نیامده بود و تحریکات نامتناسب بعمل نمی آمد البته ارتقا و تحول بدون دغدغه سیر خود را می پیچود و نتایج بیش از آنچه فعلا حاصل شده حاصل می گردید در هر صورت پس از برداشتن چادر زنان ایران بانهایت آزادی وارد زندگانی اجتماعی شدند و با اندازه ای خودسر نوشت و مقدرات خویش را بدست گرفتند در نتیجه بانوان و دوشیزگان بدانشکده ها روی آوردند و بسیاری از افراد مستعد و تحصیل کرده آنان بکارهای اداری منصوب گشتند. همه جادو میان این طبقه جنب و جوشی پدیدار گردید. اگر چه امروز این جنبش فکری در مرحله مقدماتی بوده و هنوز بمرتبۀ نضج نرسیده و در جاتی از کمال را نیچیده و حرکات افراطی و بیرویه وهوی وهوسهای بعضی رهبران و سر جنبانان اثر بدی کرد و تا حدی از پیشرفت سریع این سیر ارتقائی جلوگیری نموده است معذک تا آنجا که از تاثیر بد این و آن مصون مانده و جریان بطور طبیعی سیر خود را ادامه داده پیشرفتهای محدود و لکن محسوسی حاصل شده است.

جامعه زنان که تا چند سال پیش فاقد هر گونه افراد برجسته و شخصیت های علمی بوده اکنون دارای عناصر نخبه و دانشمندی میباشد و در راه احراز مقامات علمی و ادبی کوششهای بسزائی نموده اند بطوری که توانسته اند در دانشگاه تهران کرسی هائی بدست آورند و بمرفته اکنون قریب دویست نفر از دوشیزگان در دانشکده های تهران مشغول کسب هنر و تحصیل دانش میباشد.

بانوان در ظرف این چند سال اخیر در فن تالیف و ترجمه و نویسندگی و روزنامه نگاری پیشرفتهائی نموده و آثار سودمندی ظاهر ساخته اند. در عرصه سیاست نیز وارد فعالیت شده و مراحل مقدماتی را طی کرده در صف جراید قرار گرفته و موفق شده اند چند روزنامه خوب و آبرومند طبع و منتشر کنند.

هشت سال پیش فقط يك يادو مجله از طرف بانوان آنهم بدستىارى مردان منتشر ميگشت و اکنون چندین روزنامه بمديريت وسردبيري بانوان فاضل وحساس بامقالات مفيد و متنوع انتشار يافته . بجنبش جامعه زنان وانتباه افكار آنان كمك موثرى مى نمايد كه از جمله آن روزنامه هازن امروز، ستاخير ايران زبان زنان وغيره ميباشد و غالباً در اين جرايد مقالات سودمند و پرمغز ديده ميشود و بسيارى اظهار نظر هائى كه در امور كشور خاصه در مورد زنان مينمايند صحيح ومناسب است. در شعب مختلف پزشكى و مامائى افراد متخصص وآزموده اى بوجود آمده بطورى كه ممكن است بانوان در بسيارى ممالجات احتياجى بپزشكان مرد پيدا نكنند اكدون در بيمارستان هايي شتر پرستاران از رديف بانوان تحصيل کرده ميباشند سابقاً دبيرانستان هاي دخترانه فاقد دبيران فهميده زن بود امروز تاحدى تدريس دروس دبيرانستان هاي دختران بعهده بانوان ليسانسيه ميباشد و اميد، ميرود تاچندى ديگر هيئت معلمين آموزشگاه هاي دختران را خود بانوان تشكيل دهند و نيازي بمردان حاصل نكنند.

چيزى كه بيش از همه در سير اجتماعى زنان جلب نظر ميكند موضوع تقليد از بعضى آداب و رسوم بيمورد كشورهاي باختر است اگر از روز نخست تقليد مورد توجه واقع نميشد و بانوان حساس و فهميد بابتكار ميپرداختند و جنبش اجتماعى خود را بامقتضيات محيط واوضاع واحوال شرقى كشور خود وفق ميدادند و مخصوصاً سران و رهبران در اجراى نقشه هاي تربيت بانوان طريق اصلح را اتخاذ ميکردند و كرد هوى وهوس نمى گشتند البته نتيجه خيلى بهتر وسريع تر حاصل ميشد و تحريكات ارتجاعى و تبليغات نابخردان آنطورها موثر واقع نميگشت . اگرچه تبليغات ارتجاعى اثر موقتي داشته و نميتواند جلوى پيشرفت و ارتقاى

جامعه زنان را بگیرد و امروز استعداد و قابلیت و بیداری زنان بجائی رسیده است که دیگر بزندگانی قدیم و روش کهنه سابق برنگردند و بمقتضای روز قدم بردارند و با کمال و اصلاح خویش پردازند چنانکه میبینیم در همین کلاسهای انگلیسی که از طرف مؤسسه روابط فرهنگی ایران و بریتانیا تاسیس گردیده آهه کثیری بانوان روشنفکر بانهایت اشتیاق بتحصول زبان انگلیسی مشغول میباشند .

این نتایجی که در ظرف این چند سال جنبش بانوان حاصل شده میتوانیم مأخذ قرار داده و از روی آن قیاس کرده امیدوار باشیم تا بیست سال دیگر نهضت کامل و ترقیات عمده در تمام شئون اجتماعی و مراحل حیاتی زنان ایران پدیدار گردد.

غزل

طاعت از دست نیاید گنهی باید کرد
 در دل دوست بهرحیله رهی باید کرد
 روشنان فلکی را اثری در ما نیست
 حذر از گردش چشم سیهی باید کرد
 شب که خورشید جهان تاب نهان از نظر است
 قطع این مرحله با نور مهی باید کرد
 خوش همی میروی ای قافله سالار بر راه
 گذری جانب گم کرده رهی باید کرد
 نه همین صف زده و گان سیه باید داشت
 در صف دلشدگان هم نگه باید کرد
 جانب دوست نگه از نگهی باید داشت
 کشور خصم تبه از سیهی باید کرد

نشاط اصفهانی